

Hangon pientuulivoimalle rakennusluvut sitkeydellä 3 vuoden jälkeen

Viime päivinä on taas kerran kiinnitetty huomiota tuulivoimarakentamisen lupaprosessien pitkäkestoisuuden tuomiin ongelmiin tavoiteltaessa tuulivoimakapasiteetin merkittävää lisäystä. Useimmiten ongelman katsottaneen koskevan pääasiassa suurimmittakaavaista tuulivoimarakentamista. Arvostetun asianajotoimiston edustaja kiinnitti kuitenkin hiljan huomiota jälleen myös pientuulivoiman ongelmiin, eli lähinnä viranomaisten tulkintavaikeuksiin siitä, milloin pientuulivoimala luvutetaan rakennusluvalla ja milloin toimenpideluvalla ja toisaalta tapauksiin, jolloin hanke ei vaadi kumpaakaan lupaa.

Hangon pientuulivoimala case, joka kestätyään eri vaiheissaan lähes 3 vuotta, käy esimerkistä poikkeuksellisen pitkäkestoisesta pientuulivoimalan lupaprosessista ja toisaalta havainnollistaa hyvin sitä, mihin voidaan joutua kun pientuulivoimalan lupaprosessi lähtee viranomaisten toimesta väärille raiteille.

TOIMENPIDELUPAHAKEMUS HYLÄTTIIN RAKENNUSLUPANA

Hangossa yksityishenkilöt hakivat ensivaiheessa toimenpidelupaa pientuulivoimalalle, jonka napakorkeus on 5,5 m ja roottorinhalkaisija 4,2 m. Rakennuspaikka sijaitsi asemakaavan mukaisella pientaloalueella, jossa rakennuskanta koostuu pääosin v. 1900-1960 rakennetuista omakotitaloista. Voimala sijoittui tontin korkeimmalle kohdalle.

Lokakuussa 2008, vastoin hakemusta, rakennustarkastaja käsitteli asian rakennuslupa-asiana hyläten hakemuksen asemakaavan vastaisena. Hangon ympäristölautakunta hylkäsi runsas kuukausi myöhemmin luvanhakijan oikaisuvaatimuksen rakennustarkastajan päätöksestä. Luvanhakija valitti asiassa Helsingin hallinto-oikeuteen, joka syyskuussa 2009 kumosi ympäristölautakunnan ja rakennustarkastajan päätökset ja palautti asian rakennustarkastajalle käsiteltäväksi toimenpidelupa-asiana.

Hangon ympäristölautakunta ei tyytynyt hallinto-oikeuden päätökseen vaan valitti asiassa Korkeimpaan hallinto-oikeuteen (KHO). Se vaati, että hallinto-oikeuden päätös kumotaan ja lautakunnan päätös saatetaan voimaan.

Lautakunta vetosi mm. leikkipuiston ja lasten pulkkamäen läheisyyteen sekä epätietoisuuteen voimalan äänivaikutuksista.

Helmikuussa 2011 KHO hylkäsi ympäristölautakunnan valituksen. Hallinto-oikeuden päätöksen lopputulosta ei muuteta. KHO totesi lisäksi perusteluissaan, että hallinto-oikeuden päätöksellä ei ole ratkaistu toimenpideluvan myöntämisen edellytyksiä. Luvanhakijat odottivat KHO:n päätöstä noin 1 v 4 kk.

UUSI TOIMENPIDELUPAHAKEMUS
KHO:n päätöksen jälkeen hankkeesta vastaava haki uudestaan toimenpidelupaa pientuulivoimalalle, mutta rakennustarkastaja hylkäsi maaliskuussa 2011 jälleen hakemuksen. Kielteisen

päätöksen perusteluissa todettiin, että hanke on asemakaavan vastainen. Asemakaavassa ei ole osoitettu tontille rakennushankkeen mahdollistavaa rakennusoikeutta tai käyttötarkoitusta. Suunniteltu rakentaminen ei sovellu rakennettuun ympäristöön ja maisemaan. Rakennuksen liike, muoto ja korkeus, sekä rakennuksen korkeusasema huomioon ottaen se ei sovellu paikalle.

Rakennustarkastajan kielteisen päätöksen jälkeen hankkeesta vastaava päätti laatia oikaisuvaatimuksen tuulivoimarakentamisen kiemuroita tuntevan lakimiehen avulla. Huhtikuussa 2011 ympäristölautakunta hylkäsi jälleen oikaisuvaatimuksen samoin perustein kuin rakennustarkastaja.

UUSI HAKEMUS JÄLLEEN HALLINTO-OIKEUTEEN

Ympäristölautakunnan päätöksestä valitettiin Helsingin hallinto-oikeuteen laajalla ja perustellulla valituskirjelmällä. Valitukseen oli tällä kertaa liitetty myös tuulivoimalan meluselvitys. Valituksessa käytiin läpi pientuulivoimaloihin liittyvää oikeus- ja hallintokäytäntöä. Itse Hangon ja käsillä olevan tapauksen olosuhteissa seuraavilla seikoilla arvioitiin olevan merkitystä:

Kyseisellä asemakaava-alueella ei ole kaavamääräysten mukaan erityisiä maisemallisia erityisarvoja. Rakennuskanta koostuu pääosin 1900-1960 -lukujen välisenä aikana rakennetuista omakotitaloista kerrosluvun vaihdellessa. Tuulivoimala on käytännössä korkeudeltaan samaa luokkaa kuin jo olemassa olevat 1½-kerroksiset rakennukset. Rakennuskanta itsessään on ajallisesti sekalaisen

kerrostunutta, eikä alueella ole yhteinäistä tietyn aikakauden rakennuskantaa tai ulkoista ilmettä.

Valituskirjelmän liitteenä olevasta kuvaaineistosta ilmeni, että tuulivoimala peittyisi alueella olevan runsaan suuri-kokoisen puuston, matalamman puuston ja pensaiston sekä rakennusten taakse lähes näkymättömiin. Tuulivoimalaa olisi lähes mahdotonta erottaa kesällä puiden ja pensaiden lehtien takaa. Myös talvella tuulivoimala jäisi tehokkaasti näköesteiden taakse. Kuvista ilmeni, että alueella oli jo useita korkeita objekteja kuten lyhtypylväitä, lipputanko, savupiippuja, tolppia ja yksittäisiä korkeita puita, joiden joukkoon voimala sulautuu. Lähistön rakennuksen katolle oli rakennettu näkyvä paneelirakennelma.

Tuulivoimala hankittiin tuottamaan sähköä omakotitalon omaan verkkoon ja käyttöön. Kyse ei ollut lämmityslaitteesta. Voimala, tyypiltään MyPower20, oli itsessään hoikkarakenteinen ja turbiiniosaltaan lyhyt, eikä siinä ole pitkää peräsintä. Se oli ympäristöön hyvin maastoutuva ja voimalan pinta oli omiaan torjumaan heijastuksia. Tuulivoimala ei muodostanut dominoivaa maise-maelementtiä.

Tarkempi tarkastelu osoitti, että voimalan ja leikkipuiston väliin jää runsaasti suurikokoista suojaavaa puustoa ja pensaita. Etäisyys leikkipuistoon oli 100 m ja pulkkamäkeen 60 m. Voimalan ja pulkkamäen väliin jää suojaavaa puustoa korkeudeltaan samaa kuin voimala sekä matalampaa puustoa ja pensaita.

Tuulivoimalan meluselvityksestä ilmeni, että valtioneuvoston päätöksen melutason ohjearvoista vaatimukset täyttyivät, sillä jo 10 m etäisyydellä tuulen nopeudella 0-6m/s melu oli alle 40 dB(A) ja korkeintaan 45 dB(A) nopeuden ollessa 6-10 m/s. Etäisyys voimalasta lähimpään naapuriin oli 23 m ja hankkeesta vastaavan omaan asuinrakennukseen 24 m. Lähimmät naapurit eivät vastustaneet hanketta. Vain kaupunki vastusti sinnikkäästi hanketta.

Hangon rakennusjärjestyksen osalta voitiin todeta, että asemakaava-alueilakin vain ilmoituksenvaraisiksi toimenpiteiksi oli määrätty mm. toimenpiteet kuten masto alle 30 m, piippu, suurehko antenni ja suurehko valaisinpylväs tai vastaava.

Helsingin hallinto-oikeus antoi päätöksensä noin 4 kk odottelun jälkeen syyskuussa 2011 ja kumosi Hangon ympäristölautakunnan päätöksen palauttaen asian lautakunnalle toimenpideluvan myöntämistä varten. Hallinto-oikeus velvoitti Hangon korvaamaan valittajien oikeudenkäyntikulut.

Hangon kaupunki päätti tyytyä hallinto-oikeuden ratkaisuun, eikä enää hakenut muutosta KHO:sta. Hallinto-oikeuden päätös sai lainvoiman. Pienen odottelun jälkeen kaupunki myönsi toimenpideluvan haetulle pientuulivoimalalle. Toimenpidelupa myönnettiin noin 3 vuotta sen jälkeen, kun hankkeesta vastaavan toimenpidelupahakemus pientuulivoimalalle tuli hylätyksi rakennuslupana. ■

Kommenteja

Hangon pientuulivoimala -tapaus kuvastaa hyvin viranomaisen kohtamaa nykyisen lainsäädännön aiheuttamaa rajanvedon vaikeutta sen suhteen, milloin hanke voidaan luvittaa toimenpideluvalla ja milloin se vaatii raskaamman rakennuslupan. Mielenkiintoiseksi tapauksen tekee erityisesti hankkeen sijoittuminen asemakaavan mukaiselle pientaloalueelle. Hallinto-oikeuden päätös selventäneekin osaltaan niitä kriteereitä, joiden täyttyessä pientuulivoimala voidaan rakentaa asemakaavan mukaiselle pientaloalueelle. Lähes 3 vuotta kestäneen ja välillä turhauttavankin lupaprosessin jälkeen hankkeesta vastaava voinee olla tyytyväinen sitkeän kamppailun tuottamaan lopputulokseen, ottaen huomioon myös sen lisäarvon, jonka asiassa saadut KHO:n ja hallinto-oikeuden ratkaisut ovat tuottaneet tuulivoimajuridiikan käytännönsoveltamiselle jatkossa.

Lisätietoja:

www.windpowerlegal.com

Tuulensilmä 1/2006 ja 2/2006 artikkeli
Toimenpidelupa vai rakennuslupa?

www.tuulivoimayhdistys.fi/tuulivoimayhd-files/Hangon_pientuulivoima_case.pdf